

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 135/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

212/2009. (VII. 8.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **budapesti lakos** panaszos¹ 2009. március 18-án előterjesztett **panaszára indult eljárásban** a 2009. július 8-án megtartott zárt ülésén **született állásfoglalását**

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2009. március 15-én fogantatosított rendőri intézkedés miatt 2009. március 18-án nyújtotta be panaszát a Testülethez.

I.

A panaszos a beadványában előadta, hogy 2009. március 15-én 16 óra 53 perc körüli időpontban Budapesten, az VI. kerület Bajcsy-Zsilinszky út – Anker köz kereszteződésénél egy rendezvény helyszíne felé tartott, és békésen fényképezte a történeteket, amikor észrevette, hogy „nagyszámú harci díszbe öltözött, rendőr kinézetű személy” tartózkodik az úttesten.

Közülük az egyik rendőr, amelyik a (...) azonosítószámot viselte – az intézkedés kezdeményezésének közlése nélkül –, a panaszos személyi igazolványát kérte. A

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

panaszos azon kérdésére, hogy „mi zajlik”, annyit reagált az intézkedő rendőr, hogy „általános igazoltatás” történik.

A panaszos által sérelmesnek tartott, szabályszerűtlennek vélt igazoltatás ellenére átadta gépjármű vezetői engedélyét személyazonosságának igazolására.

Ezt követően a panaszos az intézkedés szükségszerűsége felől érdeklődött, mire az intézkedő rendőr azt válaszolta, hogy megnézte, a panaszos nem körözött személy-e.

Az intézkedő rendőr a panaszos kérésére közölte adatait.

A panaszos állítása szerint minderről egy másik „egyenruhás” személy videofelvételt készített, aki a panaszos kérése ellenére nem adta meg személyes adatait, mivel ő nem kezdte meg a panaszos igazoltatását.

A fent megjelölt helyszíntől kb. egy méterre, 16 óra 57 perckor a (...) azonosító számot viselő rendőr ismételten megkezdte a panaszos igazoltatását. A panaszbeadványban a panaszos leírta, hogy az intézkedő rendőr annyit mondott, „személyi igazolványt kérek, mert ön elkérte az én adataimat, ismételten általános igazoltatás”. A panaszos azt felelte, hogy kb. két perce igazoltatta őt. Egy másik – a panaszos által feljegyzettek szerint a (...) azonosító számot viselő – rendőr ruházat- és csomagátvizsgálásra szólította fel őt. Ekkor a panaszos többször kérte az intézkedő rendőröket, hogy hívják a helyszínre a biztosítási parancsnokot. Ez alatt az egyik intézkedő rendőr a panaszos állítása szerint, rögzítette RK lapon adatait, és a lakcímét igazoló hatósági igazolványát kért tőle, amelyet a panaszos – tekintettel arra, hogy a lakóhely nem tartozik a személyes adatok kategóriájába – nem adott oda a rendőrnek. A (...) azonosító számot viselő rendőr videofelvételt készített az eseményről.

Időközben a helyszínre érkezett a helyszíni biztosítás parancsnoka, aki a panaszos szerint azonosító számot nem viselt, és kérésére nem intézkedett.

A panaszos a beadványában leírt rendőri intézkedéseket az emberi és alkotmányos jogainak, így a szabad gyülekezéshez és a szabad mozgáshoz való jogának durva megsértéseként élte meg.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől, amely az alábbi információkat és dokumentumokat bocsátotta a Testület rendelkezésére.

1) A BRFK hivatalvezetőjének 2009. április 15-én kelt válaszevele szerint megállapítható, hogy a panaszossal szemben 2009. március 15-én 17 óra 3 perckor Budapesten, az V. kerület Károly körúton, a Madách tér előtti részen került sor rendőri intézkedés foganatosítására.

A panaszossal a kifogásolt rendőri intézkedéssel összefüggésben egyéb intézkedés nem vált szükségessé, vele szemben szabálysértési vagy büntetőeljárás nem indult.

2) A BRFK hivatalvezetőjének 2009. április 15-én kelt válaszevele tartalmazza továbbá, hogy Budapest Rendőrfőkapitánya 0100-12945/2009. ált. számú egyedi utasításban Budapest teljes területére 2009. március 14-én 0 órától 2009. március 16-án 8 óráig fokozott ellenőrzést rendelt el. A megjelölt helyszínen és időpontban tehát fokozott ellenőrzés volt érvényben.

A fokozott ellenőrzést elrendelő egyedi utasítás tartalmazza, hogy annak keretében a végrehajtásában beosztott rendőri állomány feladata volt figyelemmel kísérni a rendezvényre érkezőket, megakadályozni az esetleges jogsértések kialakulását. Szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat- és csomagátvizsgálásokat hajtott végre a beosztott rendőri állomány ennek keretében, illetőleg közreműködött az esetlegesen megbomlott rend helyreállításában, jogsértés esetén végrehajtotta a szükséges intézkedéseket.

Az egyedi utasítás indoklása szerint a kérdéses időszakra a főváros területére több demonstráció került bejelentésre, mely rendezvényekre jelentős számú ember megjelenése várható. A nemzeti ünnepekhez kapcsolódó események, rendezvények kiemelkedő társadalmi jelentőséggel bírnak, amely indokolta teszi, hogy ezek nyugodt körülmények között, zavartalanul, a résztvevők biztonságának garantálása mellett kerüljenek megrendezésre. A nemzeti ünnep és az egyéb demonstratív tömegrendezvények biztonságos lebonyolítása érdekében indokolt az érintett helyszíneken a személy- és gépjárműforgalom fokozott ellenőrzése. Az egyedi utasítás tartalmazza továbbá azokat a jogszabályhelyeket, amelyek a fokozott ellenőrzés lehetővé teszik.

3) A Hivatalvezető válaszevele szerint a panaszos által megadott szolgálati jelvények a Készenléti Rendőrség Rendészeti Igazgatóság Bevetési Főosztály I. VI. Bevetési Osztály beosztottjai részére kerültek kiadásra.

A Testület megkereséssel fordult a BRFK Hivatalán keresztül az intézkedő rendőrök felé. A Készenléti Rendőrség Parancsnoka a Testület kérdéseire az ügyet kivizsgálta és az alábbi többlet megállapításokat tette.

A panaszos által megnevezett r. főhadnagy, r. főtörzsőrmester és r. törzsőrmester 2009. március 15-én, 14 órától a Jobbik Magyarorszáért Mozgalom rendezvényén rendőri biztosítást hajtottak végre. Az intézkedő rendőrök a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (1) és 30. §-ának (3) bekezdése, valamint a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 4. §-ának (1) és (4) bekezdése alapján hajtották végre az intézkedést.

Az intézkedést a panaszossal szemben r. főtörzsőrmester és r. törzsőrmester kezdeményezte, majd az intézkedésbe bekapcsolódott az r. főhadnagy is. Az igazoltatott személy adatairól igazoltató lap került kiállításra, és azokat Robotszaru NEO rendszerben rögzítették.

Tájékoztatást adott a Készenléti Rendőrség Parancsnoka továbbá arról, hogy a jelentésekből az állapítható meg, hogy nevezett rendőrök nem intézkedtek kétszer a panaszossal szemben.

4) A Testület a biztosítás helyszíni parancsnokát a történetekkel kapcsolatosan nyilatkoztatta. Az r. őrnagy nem kívánt – az időmúlásra figyelemmel – érdemben nyilatkozni a Testület megkeresésére.

5) A Testület a panaszossal szemben foganatosított intézkedést tartalmazó CD lemezt körültekintően megvizsgálta, amelyen az alábbi eseménysor látható.

16 óra 58 perckor a panaszos fényképeket készített a jelenlevő rendőrökről, amikor őt igazoltatni kezdte az intézkedő rendőr. A rendőr azt mondta: „személy igazolványt kérnék ellenőrzésre”. A panaszos azon kérdésére, hogy mi az intézkedés indoka, a rendőr az általános igazoltatásra hivatkozott. A panaszos véleménye erre az volt, hogy azért történt minden, mert ő a rendőröket fényképezte. Mindeközben többször megjegyezte, hogy egy rendőri intézkedés nem „így” kezdődik, mire a rendőr nem reagált. A panaszos átadta vezetői engedélyét. A rendőr a panaszos kérdésére elmondta, hogy leellenőrizték őt a körözési rendszerben. Mindeközben folyamatosan kamerázták. A panaszos végül kérte az intézkedő és egy – feltételezhetően a felvételt készítő – másik rendőrt, hogy mondják meg nevüket, rendfokozatukat, azonosító számukat, amely kérésnek eleget tettek.

17 óra 2 perctől kb. 17 óra 9 percig a korábbi esettől mindössze néhány méterre ismételten intézkedés alá vonták a panaszost. A panaszos ismételt igazoltatását ugyanazon rendőr kezdte meg. Ezen második intézkedésről két kameraállásból készült felvétel. A felvétel hangjának rossz minősége miatt nem hallható a teljes intézkedés. Látható, hogy panaszost ismételten igazoltatják, az egyik kameraállásból felvételre került a panaszos vezetői engedélye. Táskájának és ruházatának teljes átvizsgálására került sor, oly módon, hogy maga az intézkedő rendőr is belenyúlt a panaszos táskájába. Ezután az adatait rögzítették, és kérték tőle a lakcímkártyáját. A panaszos azt felelte, hogy lakcímkártyája nincsen és megkérdezte, hogy miért van szükség arra, mire azt a választ kapta, hogy az állandó lakhelyét szeretnék megtudni.

A panaszos többször megkérdezte, hogy hol van a parancsnok. Majd megjelent egy harmadik rendőr. Elmondta, ha panaszal kíván élni az intézkedéssel szemben, azt megteheti bármely rendőri szervnél 0-24 óráig. A panaszos ekkor ismételten megkérdezte, hogy hol van a helyszíni biztosítás parancsnoka, de arra választ – felvétel tanúsága szerint – nem kapott. A panaszos felhívására az intézkedő rendőrök írásban megadták adataikat.

III.

A Testület a panaszbeadvány, a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok és videofelvétel alapján az alábbi megállapításokat tette.

1) Az intézkedés megkezdésének szabályszerűségét illetően – az igazoltatás okának és céljának vizsgálatát a III/2 pontban tárgyalva – a Testület az alábbi álláspontra jutott.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésének első mondata a szabályszerű intézkedés megkezdésével kapcsolatosan előírja, hogy „a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.” A Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (1) bekezdése – amelyre a Készenléti Rendőrség Parancsnoka is hivatkozik – előírja, hogy „a rendőr az intézkedést - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint „a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

Megállapítható, hogy a panaszossal szemben valóban két ízben került sor igazoltásra. A rendőrség és a panaszos állítása ezen a ponton ellentmondásba ütközött, azonban a felvételen jól látható a kétszeri igazoltatás. A rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratokból és a felvételtől a Testület arra a következtetésre jutott, hogy ugyanaz a rendőr kezdte meg az intézkedést.

Az intézkedés megkezdésekor egyik esetben sem került sor az Rtv. 20. §-ának (2) (udvariassági szabályok betartása, intézkedő rendőrök azonosítása) és a Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (1) bekezdésében foglaltak betartására, amit az első esetben a panaszos külön sérelmezett. A felvételen hallható, hogy a panaszos azt mondta, „egy rendőri intézkedés nem így kezdődik”. Erre a rendőr nem reagált. Az intézkedő rendőrök személyére vonatkozó adatok, már csak az intézkedés végén, a panaszos kérésére kerültek megadásra.

A második igazoltatás vonatkozásában a Testület szintén arra az álláspontra jutott, hogy az szakszerűtlenül, nem a jogszabályoknak megfelelően kezdődött meg. Hasonlóképp az első igazoltatáshoz, a rendőrök személyükre vonatkozó adataikat az intézkedés végén közölték, a panaszos felszólítására.

A Testület megjegyzi, hogy a vizsgált esetben a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyeztette volna az, hogy a rendőrök az intézkedés megkezdése előtt, az intézkedésre vonatkozó szabályokat betartva járnak el.

A Testület arra az álláspontra jutott, hogy az intézkedés e vonatkozásában szakszerűtlenül, a jogszabályi előírásokat mellőzve jártak el az intézkedő rendőrök, ezért súlyosan sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) Az igazoltatások indokoltsága vonatkozásában a panaszos sérelmezte, hogy az nem került megjelölésre. Azt Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése, valamint a Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (1) bekezdése is előírja, hogy az igazoltatás okát és célját az intézkedés megkezdésekor közölni kell. Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése tartalmazza, hogy „a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

CD felvétel megtekintése alapján a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszost először 16 óra 58 perckor kezdte el igazoltatni az intézkedő rendőr. Ekkor az intézkedő rendőr csak a panaszos kérdésére közölte az intézkedés okát. A rendőr általános igazoltatásra hivatkozott. A rendőrségi iratok alapján megállapítható, hogy az igazoltatásra – egy esetben – az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján került sor. Ezen törvényhelyben taxatív felsorolt indokok közül egyiket sem jelölte meg az intézkedő rendőr.

A második, 17 óra 3 perckor megkezdett igazoltatás indoka a panaszos által előadottak szerint „ismételten általános igazoltatás” volt. A rendőrségi felvételen nem hallatszik az indok megjelölése, a rendőrségi iratok pedig egyszeri igazoltatásról szólnak.

A panaszos állítása szerint azonban igazoltatására azért került sor, mert fényképfelvételeket készített rendőrökről. Ez valóban mindkét igazoltatást megelőzően látható a felvételeken. Egyértelműen azonban nem állapítható meg a bizonyítékok alapján, hogy valós okként, miért intézkedtek-e a panaszossal szemben a rendőrök. A Testület szükségesnek tartja azért megjegyezni a rendőrökről készített képfelvételekkel összefüggésben tett korábbi álláspontját – amelyet több állásfoglalásban, így 66/2008. (VIII. 18.) számúban is megfogalmazott –, miszerint a rendőrök, különösen, amikor közhatalmat gyakorolnak, ugyan egy egyenruhát viselő hivatásos állomány tagjai, tevékenységüket mégsem „arctalan tömegként” végzik. Egyéni, személyes felelősséggel tartozó tisztségviselőként, beazonosíthatóságukhoz ezért fokozott közérdek fűződik – ez pedig adott esetben akár a személyiségi jogaik terhére is érvényesülhet. Ezt alátámasztandó a Testület hivatkozik az 54/2000. (XII. 18.) AB határozatnak [ABH 2000, 516.] a témával kapcsolatos megállapításaira. A Testület ebből a megfontolásból arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőrség

tevékenységének dokumentálása önmagában nem szolgáltat alapot arra, hogy a dokumentálást végzővel szemben – megfélemlítő, elrettentő célból – a rendőrök intézkedést kezdeményezzenek, ha más okszerű indok egyébként nem áll fenn.

A Testület rögzíti, hogy a rendőrök a fokozott ellenőrzés elrendelésére egy esetben sem hivatkoztak, azt nem jelölték meg az intézkedések jogalapjaként és indokaként, noha a panaszolt eset időpontjában a főváros teljes területére kiterjedő fokozott ellenőrzés volt hatályban. Megállapítható, hogy addig amíg az első igazoltatás esetén a fokozott ellenőrzés megfelelő jogalap lett volna a panaszossal szembeni intézkedésre, addig az 5 perccel későbbi, második esetben az igazoltatás jogalap híján történt. A Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos időben egymás után, térben néhány méterrel messzebb történő, egymástól jól elhatárolható igazoltatása a második alkalommal jogalap híján, szükségtelenül történt. Nyilvánvaló, hogy a rendőrök célja a második igazoltatással a panaszos elrettentése, esetleg zaklatása volt, hiszen ekkor már az intézkedő rendőr birtokában voltak a panaszos személyes adatai. Tekintettel arra, hogy az eset rendezvény közelében történt, a rendőrök magatartása alkalmas volt arra is, hogy a panaszost elbizonytalanítsa gyülekezéshez való jogának gyakorlásában is. Az esetet még súlyosabbá teszi az a tény, hogy mindkét esetben ugyanaz a rendőr kezdte meg a panaszos igazoltatását.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem forgott fenn az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerinti igazoltatási célok egyike sem, ezért a megfelelő alap és cél hiánya miatt súlyosan sérült a panaszos a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ában foglalt jogállamiság és jobbiztonság alapelvekből levezethető tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

3) A panaszos kifogásolta, hogy azt, hogy az igazoltatás során adatait rögzítették és róla videofelvételt készítettek.

Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése szerint „az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.”

A Szolgálati Szabályzat 38. §-ának (1) bekezdése szerint az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg – szükség szerint – a személyi adat- és lakcím-nyilvántartásban, vagy az okmánynyilvántartásban. A Szolgálati Szabályzat 38. §-ának (2) bekezdése értelmében pedig az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

A Testület megjegyzi, hogy igazoltatásra Rtv. rendelkezései alapján sosem automatikusan kerülhet sor, kizárólag az ott meghatározott okokból, tehát ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják, egyébként az igazoltatás során az adatokat nem szabad rögzíteni, mert az meghatározott cél nélküli adatkezelés volna, és sértené az igazoltatottak személyes adatok védelméhez való alapvető jogát.

Az Rtv. 42. § (1) és (7) bekezdése vonatkozik a rendőrségi kép- és hangfelvétel készítésére. A hivatkozott törvényhely értelmében a rendőrség a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt készíthet. Az így rögzített felvételt, ha arra egyéb célból nincs szükség, a rögzítést követő 30 nap elteltével törölni kell.

A konkrét esetben a panaszosról két állásból is felvételt készült, az igazoltatások teljes időtartama alatt, oly módon is, hogy panaszost több irányból, letről felfelé végig kamerázták. A felvételkészítés kapcsán a Testület megjegyzi, hogy a történések rekonstruálásához feltétlen segítségül szolgálnak a felvételek, azonban a kamerázás módja vonatkozásában az arányosság követelményére hívja fel a rendőrség figyelmét.

A Testület alapintézkedés jogszerűtlenségére figyelemmel megállapította, hogy a panaszos adatainak rögzítése és a panaszosról felvételkészítés is jogszerűtlen volt, és az sértette a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát.

4) A panaszos igazoltatása során az intézkedő rendőr a bemutatott gépjárművezetői engedélyén kívül állandó lakcímének rögzítése céljából lakcímkártyát is kért tőle. A panaszos tájékoztatta a rendőr, hogy azzal nem rendelkezik, ezért azt nem adta át.

A Testület szükségszerűnek látja rögzíteni, hogy az igazoltatás során a lakcímkártya bemutatásával kapcsolatban a korábbi állásfoglalásaiban, pl. a 100/2009. (IV. 15.) számúban már megfogalmazott álláspontot képviseli. Az igazoltatás célja az igazoltatott személyazonosságának megállapítása, ami annak eldöntésére is szolgál, hogy szükség van-e további rendőri intézkedésre.

Az Rtv. 29 §-ának (2), és (3), (8) bekezdése, a Szolgálati Szabályzat 38. §-a, és a polgári személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 29. §-ának egybevetése alapján az alábbiakat szükséges megállapítani.

Az igazoltatás során az igazoltatott a személyazonosító adatait hitelt érdemlően köteles igazolni.

A személyazonosító adatok körét az Rtv. taxatívén felsorolja (név, születési hely és idő, anyja neve). A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény, értelmező rendelkezései között, az 5. §-ának (1)

bekezdésében is az szerepel, hogy a polgár természetes személyazonosító adatai a név – családi és utónév, nők esetében leánykori családi és utónév –, nem, születési hely és idő; anyja (leánykori családi és utó) neve. A személyazonosító adatok között nem szerepel a lakcím, illetve a tartózkodási hely címe.

A személyazonosságot elsősorban a személyazonosító igazolvány igazolja. Ugyanezen törvény szerint a személyazonosító igazolvány olyan hatósági igazolvány, amely a polgár személyazonosságát és a törvényben meghatározott adatait közhitelűen igazolja. A személyazonosító igazolvány tartalmazza a polgár nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja nevét, nemét, arcképét, saját kezű aláírását (a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett személy törvényes képviselőjének aláírását), valamint a személyazonosító igazolvány okmányazonosítóját és érvényességi idejét. A személyazonosságot azonban – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány is igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat (az anyja neve és a neme nem szükséges adatok ez utóbbi esetekben). Ilyen adattartalmú hatósági igazolványnak tekintendő különösen az érvényes útleveél és az új típusú kártyaformátumú vezetői engedély. A felsorolt, illetve az előírt adattartalmú érvényes hatósági igazolványok egyikének bemutatása esetében személyazonosítás céljából – ha más jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik – a polgár nem kötelezhető további egyéb okmány bemutatására.

Az Rtv. is garanciális rendelkezésként rögzíti, hogy az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető.

Az igazoltatás során a korábban részletezettek szerint az igazoltatott személy adatai abban az esetben kerülhetnek rögzítésre, ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények azt indokolják. Részletesen meghatározásra kerül a rögzíthető adatok köre is, amelyek az igazoltatott személyazonosító adatai, az igazolvány sorozata és száma, valamint az igazoltatás helye, ideje és oka lehetnek. A lakcím és a tartózkodási hely címe a felsoroltak között szintén nem szerepel.

A fentiek figyelembevételével megállapítható, hogy a panaszos ezen sérelmét nem tudta alapjogot sértőnek tekinteni, mivel ő a lakcímkártyáját nem adta át. A rendőrök pedig nem helyeztek kilátásba hátrányos jogkövetkezményt arra az esetre, ha ő nem tesz eleget a rendőri kérésnek. Azonban figyelemmel arra, hogy maga az igazoltatás is jogszerűtlen volt, így a teljes intézkedés vonatkozásában megállapítható a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme.

5) A panaszos ruházatának és csomagjának átvizsgálásával összefüggésben a Testület végül az alábbi következtetésre jutott.

A Készenléti Rendőreg Parancsnokának tájékoztatása szerint arra az Rtv. 30. §-ának (3) bekezdése alapján került sor. Ezen – fokozott ellenőrzést szabályozó – törvényhely szerint „a rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott

tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, [...] a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja”. Az intézkedő rendőrök – amint a Testület a fentiekben már rögzítette – a fokozott ellenőrzést jogalként nem jelölték meg.

A Testület továbbá megállapította, hogy az igazoltatás jogszerűtlensége miatt a panaszossal szemben foganatosított a ruházat átvizsgálás eleve jogszerűtlen volt, s ezáltal sértették a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát, személyi szabadságához való jogát.

A Testület megjegyzi, hogy a panaszos egy alkalommal került átvizsgálásra. Azon túl, hogy a Testület azt jogszerűtlennek ítélte meg, átvizsgálás módját aránytalannak értékelte. Aggályosnak tekinthető ugyanis az, hogy az átvizsgálás hosszú percekig történő lefolytatása során a rendőr többször a panaszos táskájába nyúlt.

6) A panaszos azon sérelmével összefüggésben, hogy a helyszínbiztosítás parancsnoka azonosító számot nem viselt, nem tudott megnyugtatóan állást foglalni. A Testület a rendelkezésre álló információk alapján, ezért, ennek tekintetében jogsértést nem tudott megállapítani.

IV.

A Testület ugyanakkor elfogadhatatlannak tartja a rendőrség azon gyakorlatát, hogy a helyszínbiztosítási parancsnokok a felvilágosítás kérésre nem kívánnak nyilatkozni, ez a – kialakulóban lévő – gyakorlat a Testület és a rendőrség együttműködését ássa alá.

A Testület az indokolásban kifejtett megállapítások alapján arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgált eset során súlyosan sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz és a szabad mozgáshoz fűződő alapvető joga.

A fentiekben leírtak figyelembe vételével a Testület a panaszos alkotmányos alapjogainak súlyos sérelmét állapította meg, így a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és az állásfoglalást megküldi az országos rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2009. július 8.

Dr. Kaltenbach Jenő

elnök,

testületi tag

Dr. Juhász Imre

elnökhelyettes,

testületi tag

Fráterné dr. Ferczy Nóra

előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület